

	які займаються фітнесом силової спрямованості.		
Тема 5. Особливості розробки рекомендацій з раціонального харчування для осіб, які займаються фітнесом	13. Розробка індивідуальних рекомендацій з раціонального харчування для осіб, які займаються фітнесом.	2	2
	14. Поняття про фітнес-харчування; фітнес-продукти та їх характеристика: необхідність та доцільність вживання.	2	
	15. БАД: поняття, класифікація, особливості їх вживання під час занять силовим фітнесом.	2	
Всього годин:		30	12

Вивчення дисципліни "Раціональне харчування у фітнесі" передбачає формування у майбутніх фітнес-тренерів здорової харчової поведінки, вміння розробляти рекомендації з раціонального харчування, навички популяризації здорового харчування серед клієнтів фітнес-клубів.

Висновки. 1. Аналіз даних літератури, документів МОЗ України свідчить про наявність нових тенденцій щодо здорового харчування в Україні, і вказує на необхідність їх вивчення при підготовці фітнес-тренерів.

2. Вивчення дисципліни "Раціональне харчування у фітнесі" майбутніми фітнес-тренерами є необхідним, так як спрямоване на підготовку фахівців здатних вплинути на ефективність тренувального процесу стан здоров'я клієнтів фітнес-клубу в Україні.

Перспективи подальших досліджень у розробці методичних рекомендацій щодо розробки щоденника харчування та харчового раціону для клієнтів фітнес-клубів.

Література

1. Адамов П.А. Лечебное и оздоровительное питание. М.: ЕКСМО, 2003. 320 с.
2. Барабаш П.И. Стань стройным за месяц. НПП-тренинг. СПб.: Питер, 2010. 288 с.
3. Мезенцева Н.И., Батиченко С.П., Мезенцев К.В. Захворюваність і здоров'я населення в Україні: суспільно-географічний вимір: Монографія. – К.: ДП «Прінт Сервіс», 2018. – 136 с.
4. Хоули Эдвард Т., Франкс Б. ДОН Оздоровительный фитнес/Пер. с англ.-К.: Олимпийская литература, 2004-374с.
5. Цыганенко О.И. Концепция системы оздоровительного (функционального) питания в фитнесе Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2011. №5. С. 107-110.
6. Amudson D.E., Djirkovik S., Matviyff G.N. The obesity paradocs. Crit. Care Clin. 2010. V.26. P. 583-586.
7. WHO methods and data sources for global causes of death 2000–2017. Global Health Estimates Technical Paper WHO/HIS/HSI/GHE/2014.7. Geneva: WHO, 2016. 81 p.

References

1. Adamov P.A. Curative and wellness nutrition. M.: EKSMO, 2003. 320 p.
2. Barabash P.I. Become slim for a month. NLP training. St. Petersburg: Peter, 2010. 288 p.
3. Mezentseva NI, Batichenko SP, Mezentsev K.V. The incidence and health of the population in Ukraine: socio-geographical dimension: Monograph. - K.: DP "Print Service", 2018. - 136 p.
4. . Hauley Edward T., Francis B. DON Wellness Fitness / Per. from the English-K.: Olympic literature, 2004-374с.
5. Tsyganenko O.I. The concept of a system of improving (functional) nutrition in fitness Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports. 2011. №5. Pp. 107-110.
6. Amudson D.E., Djirkovik S., Matviyff G.N. The obesity paradocs. Crit. Care Clin. 2010. V.26. P. 583-586.
7. WHO methods and data sources for global causes of death 2000–2017. Global Health Estimates Technical Paper WHO/HIS/HSI/GHE/2014.7. Geneva: WHO, 2016. 81 p.

Пітин М. П., Хіменес Х. Р.

Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів

Лемешко О.С.

Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка, м.Дрогобиц

ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРОВІДНИХ ФУТБОЛЬНИХ КРАЇН У ЗМАГАННЯХ ЛІГИ ЧЕМПІОНІВ УЄФА ВПРОДОВЖ 2009-2018 РР.

Країни сучасного світу прагнуть демонструвати свою силу на світовій футбольній арені, а тому активно розвивають футбол на своїх теренах. Відповідно професійні футбольні клуби представляють свої країни на найпрестижніших футбольних змаганнях – Лізі чемпіонів УЄФА. **Мета роботи.** Виявити країни-фаворити змагань Ліги чемпіонів УЄФА за період 2009-2018 років. **Матеріал і методи.** Основний матеріал – протоколи змагань Ліги чемпіонів за 2009-2018 роки. **Методи:** аналіз та узагальнення науково-методичної літератури; теоретична інтерпретація та пояснення; аналіз документальних матеріалів; методи математичної статистики. **Результати.** У період 2009-2018 років проведення змагань Ліги чемпіонів активність країн-учасниць є високою. Аналіз різних стадій проведення змагань дозволив виявити, що найширше за цей період були представлені Іспанія, Англія, Німеччина, Італія та Франція. Не менше 2-5 команд щороку були учасниками Ліги чемпіонів від цих країн. Явним лідером сьогодні залишається Іспанія. Впродовж

досліджуваного періоду окремі фінали Ліги чемпіонів були суто іспанськими. Деяко відстають за ігровими показниками Англія, Італія та Німеччина. Проте для Німеччини до прикладу успішним був сезон 2012-2013 рр., коли боротьбу за чемпіонство розігрували дві німецькі команди. Англія та Італія загалом за досліджуваний період у фіналах були представлені тричі. **Висновки.** Високий рівень конкуренції в останнє десятиліття на футбольній арені все ж демонструє суттєву перевагу іспанських команд. Їхнє представництво на різних стадіях Ліги чемпіонів, зокрема фінальних матчах, є наймасштабнішим. Серед фаворитів слід також відзначити Англію, Німеччину та Італію.

Ключові слова: футбол, Ліга чемпіонів, країна представництво.

Питын М. П., Хименес Х. Р., Лемешко О.С. Представительство ведущих футбольных стран в соревнованиях Лиги чемпионов УЕФА в течение 2009-2018 годов. Страны современного мира стремятся продемонстрировать свою силу на мировой футбольной арене, а потому активно развивают футбол на своей территории. Соответственно профессиональные футбольные клубы представляют свои страны на самых престижных футбольных соревнованиях - Лиге чемпионов УЕФА. **Цель работы.** Выявить страны-фавориты соревнований Лиги чемпионов УЕФА за период 2009-2018 годов. **Материал и методы.** Основной материал - протоколы соревнований Лиги чемпионов 2009-2018 года. Методы: анализ и обобщение научно-методической литературы; теоретическая интерпретация и объяснение; анализ документальных материалов; методы математической статистики. **Результаты.** В период 2009-2018 годов проведения соревнований Лиги чемпионов активность стран-участниц высока. Анализ различных стадий проведения соревнований позволил выявить, что наиболее широко за этот период были представлены Испания, Англия, Германия, Италия и Франция. Не менее 2-5 команд ежегодно были участниками Лиги чемпионов от этих стран. Явным лидером сегодня остается Испания. В течение исследуемого периода отдельные финалы Лиги чемпионов были чисто испанскими. Несколько отстают по игровым показателям Англия, Италия и Германия. Однако для Германии к примеру успешным был сезон 2012-2013 гг., когда борьбу за чемпионство разыгрывали две немецкие команды. Англия и Италия в целом за исследуемый период в финалах были представлены трижды. **Выводы.** Высокий уровень конкуренции в последнее десятилетие на футбольной арене демонстрирует все же существенное преимущество испанских команд. Их представительство на разных стадиях Лиги чемпионов, в частности финальных матчах, является самым масштабным. Среди фаворитов следует также отметить Англию, Германию и Италию.

Ключевые слова: футбол, Лига чемпионов, страна представительство.

Pityn M., Khimenes Kh., Lemeshko O.S. Representation of leading football countries in UEFA champions league competitions during 2009-2018. The development of professional sports on the one hand undergoes a significant influence of modern society, but on the other hand - sport determines certain aspects of the society development in which it functions. The countries of the modern world are trying to demonstrate their power at the world sports arena, in particular football. Therefore they are actively developing football in their territory. Accordingly, professional football clubs represent their countries at the most prestigious football competitions today - the UEFA Champions League. **The purpose.** Identify UEFA Champions League national favorites for the period 2009-2018. **Material and methods.** The main material on which the research based was the protocols of UEFA Champions League competitions for 2009-2018. Methods of research: analysis and generalization of scientific and methodical literature; theoretical interpretation and explanation; documentary analysis; methods of mathematical statistics. **Results.** The research shows that in 2009-2018 period of holding UEFA Champions League competition, the activity of the participating countries is rather high. The representation of these countries by soccer clubs is rather inequivalent. The analysis of different stages of the competition allowed us to find that Spain, England, Germany, Italy and France were the most widely represented in this period. At least 2-5 teams every year (during 2009-2018) were participants of the Champions League from these countries. At the same time, Spain remains the clear leader. It should be noted that during the study period, individual finals of the Champions League (2013-2014 and 2015-2016) were purely Spanish. Only three times Spain did not fall into the final matches. Somewhat lag behind gaming performance such countries as England, Italy and Germany. However, for Germany, for example, the 2012-2013 season was successful, when two German teams competed for the championship. England and Italy were characterized by single appearances in UEFA Champions League finals and were generally presented three times during this period. **Conclusions.** The Champions League shows the highest rates of competitive activity and football skills of different teams and, in addition, the development of football in a particular country as a whole. The high level of competition in the last decade on the football arena still shows a significant advantage of the Spanish teams. Their representation at the various stages of the Champions League is the most extensive. England is not far away, which also provided a widespread representation of their teams in these competitions. But speaking about the finals should still point to the uncompromising superiority of Spain. Among favorites are also Germany and Italy.

Keywords: football, Champions League, country representation.

Постановка проблеми. Сучасний спорт не сприймається вже у своєму класичному означенні «гри» чи «розваги». Сьогодні спорт – це важливий соціокультурний феномен, який проникає у всі сфери життя людей і яким охоплені всі рівні сучасного суспільства [1, 2, 7].

Нинішній глядач охоплений бажанням бачити справжнє спортивне видовище [1, 4], отже спорт є своєрідним засобом впливу на суспільство, яке зі свого боку визначає ключові стратегічні напрямки його розвитку. Одним з найбільш видовищних і популярних видів спорту на світовій арені вже тривалий час залишається футбол [3, 5]. Цей вид спорту як видовище, дедалі більше підкоряється законам, за якими розвивається бізнес. Більшість провідних європейських країн

прагнуть бути частиною великого футбольного явища і саме тому активно розвивають цей вид спорту на своїх теренах і, відповідно приймають участь у найпрестижніших змаганнях з цього виду спорту [3]. Сьогодні такими є Ліга чемпіонів УЄФА.

Ліга чемпіонів УЄФА – щорічний футбольний турнір, який проводиться серед європейських клубів, що найбільш успішно виступили в національних чемпіонатах попереднього сезону [3]. Загалом турнір започатковано ще в 1955 році. Цей турнір багато в чому визначає престиж не лише самих клубів-учасників, проте й країн, які ці клуби представляють. Таким чином формується елітне світове футбольне середовище, яке з одного боку розкриває великі перспективи для розвитку цього виду спорту (стратегій та стилів ведення гри), а з іншого – забезпечує підвищення ринкової вартості клубів і очевидно самих країн-учасниць Ліги чемпіонів.

Зважаючи на світові тенденції і оновлення формату проведення змагань Ліги чемпіонів УЄФА доцільним видається з'ясувати, які країни по праву є провідними футбольними країнами сьогодні. Діапазон нашого дослідження охоплює рамки 2009-2018рр., тобто період останніх змін у проведенні цих змагань.

Зв'язок з науковими темами. Робота виконана в межах теми 2. 2. «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті (№ державної реєстрації 0116U003167) плану науково-дослідної роботи ЛДУФК на 2016-2020 рр.

Мета роботи: виявити країни-фаворити змагань Ліги чемпіонів УЄФА за період 2009-2018 років.

Матеріал і методи дослідження. Основним матеріалом, на якому базувалося проведення дослідження були протоколи змагань Ліги чемпіонів УЄФА за 2009-2018 роки. Для реалізації сформульованої мети нами використовувалися такі методи досліджень: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури; теоретична інтерпретація та пояснення; аналіз документальних матеріалів; методи математичної статистики.

Виклад основного матеріалу досліджень. Змагання Ліги Чемпіонів УЄФА варто вважати найбільш престижним турніром клубних команд у Європі. Сюди згідно положення про змагання та регламенту долучаються команди, які є найсильнішими у своїх країнах. Нами визначено необхідність вивчення представництва країн в змаганнях різної стадії цього турніру. Це дасть можливість з'ясувати конкурентність того чи іншого національного чемпіонату.

Виходячи з особливостей проведення змагань Ліги Чемпіонів УЄФА, основні раунди змагань доцільно розглядати починаючи з групової стадії (табл.1).

Таблиця 1

Представлення країн в змаганнях Ліги Чемпіонів (2009–2018 рр) на груповій стадії

Країна, яку представляють команди	Сезон (кількість команд)									
	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	
Австрія	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Азербайджан	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Англія	4	3	4	4	4	4	4	4	4	5
Бельгія	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Білорусія	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-
Болгарія	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Греція	1	1	1	1	1	1	1	-	-	1
Данія	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-
Ізраїль	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Іспанія	4	3	4	4	4	4	5	4	4	4
Італія	4	3	3	2	3	2	2	2	2	3
Казахстан	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Кіпр	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1
Нідерланди	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Німеччина	3	3	3	3	4	4	4	4	4	2
Польща	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Португалія	1	2	2	3	2	3	2	3	3	3
Румунія	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-
РФ	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Сербія	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Словаччина	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Туреччина	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Угорщина	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Україна	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1
Франція	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2
Хорватія	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
Чехія	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Швейцарія	1	1	1	-	1	1	-	1	1	1
Швеція	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Шотландія	1	1	-	1	1	-	-	1	1	1

Виходячи з отриманих даних бачимо, що загалом на цій стадії змагань впродовж визначеного періоду було представлено 30 країн. Усі вони мали різне представництво у різні роки проведення змагань. Окремі країни, при цьому, були представлені кількома футбольними клубами у межах проведення змагань за окремими роками. Зрозуміло, що це регламентується умовами проведення змагань. Проте до групового раунду команди проходять велике сито кваліфікації. Тобто можна говорити про представництво 32 найсильніших команд континенту. Таким чином можемо зазначити, що багато країн мали поодинокі представництва у змаганнях на цій стадії змагань Ліги чемпіонів. Серед них: Австрія, Азербайджан, Болгарія, Ізраїль, Казахстан, Польща, Сербія, Словаччина, Угорщина, Швеція.

Ще ряд країн мали дещо більше представництво в цих змаганнях на стадії групового раунду. Серед них: Бельгія, Греція, Данія, Нідерланди, Румунія, РФ, Україна, Хорватія, Швейцарія та Шотландія. Футбольні клуби цих країн були представлені на більшості, або на кожних змаганнях впродовж визначеного періоду.

Незначна група країн, які традиційно домінують на найбільших змаганнях з футболу була представлена на усіх турнірах Ліги чемпіонів на стадії групового раунду. Здебільшого це було кілька футбольних клубів. Серед цих країн Англія, Іспанія, Італія, Німеччина, Франція.

Узагальнюючи кількісні дані можна говорити про загальну чисельність представлення країн в змаганнях цього рівня. Отже найбільшу кількість разів представляли свою країну на стадії групового раунду змагань Ліги чемпіонів Англія та Іспанія (понад 35 разів). Низка країн була представлена на цій стадії змагань в межах 20 – 30 разів загалом. Це Німеччина, Італія, Франція, Португалія.

Зрозуміло, що зі зменшенням кількісного показника участі, представництво країн збільшується. Це засвідчує обернено пропорційну залежність. Отже серед країн, які були представлені на груповій стадії від 10 до 20 разів є такі: РФ, Нідерланди та Україна.

Багато футбольних клубів та відповідно їхні країни доходили до стадії групового раунду змагань Ліги чемпіонів УЄФА від 5 до 10 разів. Серед них Туреччина, Бельгія, Греція, Швейцарія, Шотландія, Румунія. Своєю чергою, менше п'яти клубів за вказаний період делегували Кіпр, Данія, Білорусія, Хорватія, Ізраїль, Словаччина, Чехія, Болгарія, Австрія, Казахстан, Польща та Азербайджан.

Визначення динаміки загальної кількості країн команди яких одночасно перебували на груповій стадії змагань Ліги чемпіонів в 2009-2018 рр. виявило, що впродовж кількох років змагань 2009-2013 кількість країн, що були представлені на груповій стадії змагань своїми командами була сталою (18 країн). В подальшому зафіксоване незначне коливання (17-18 країн-учасниць) в 2013–2017 роках. Та найменша кількість країн, команди яких були представлені на стадії групового раунду змагань зафіксована в 2017–2018 рр.

Це може свідчити про певне обмеження представництва клубів та відповідно країн у змаганнях. Тобто певні футбольні клуби (національні чемпіонати) не можуть забезпечити достатній рівень конкуренції та зупиняються на кваліфікаційних раундах змагань. Водночас представники інших країн (традиційно більш сильних) нарощують своє представництво.

Наступною стадією змагань визначено 1/8. На ній склад учасників зазнавав певних змін за кількістю та представництвом країн та відповідно футбольних клубів (табл.2).

Таблиця 2

Представлення країн в змаганнях Ліги Чемпіонів (2009–2018 рр) на стадії 1/8

Країна, яку представляють команди	Сезон (кількість команд)									
	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	
Англія	2	4	2	2	4	3	3	3	5	
Греція	1	-	-	-	1	-	-	-	-	
Іспанія	3	3	2	4	3	3	3	4	3	
Італія	3	3	3	2	1	1	2	2	2	
Німеччина	2	2	2	3	4	4	2	3	1	
Португалія	1	-	1	1	-	1	1	2	1	
РФ	1	-	2	-	1	-	1	-	-	
Франція	2	2	2	1	1	2	1	2	1	
Данія	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Україна	-	1	-	1	-	1	1	-	1	
Кіпр	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Швейцарія	-	-	1	-	-	1	-	-	1	
Туреччина	-	-	-	1	1	-	-	-	1	
Шотландія	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
Бельгія	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Нідерланди	-	-	-	-	-	-	1	-	-	

За отриманими результатами бачимо, що загалом учасниками цієї стадії змагань впродовж визначеного періоду було лише 16 країн. Усі вони мали різне представництво у різні роки проведення. Певна кількість країн була представлена не

однією, а кількома футбольними клубами у межах проведення змагань за окремими роками. До 1/8 стадії змагань проходять команди, які пройшли велике сито кваліфікації та якісно (1 та 2 місце) подолали груповий раунд змагань. Тобто можна говорити про значне ущільнення рівня результативності та підготовленості й представництво лише 16 найсильніших команд континенту.

Таким чином можемо зазначити, що багато країн мали поодинокі представництва у змаганнях на цій стадії змагань Ліги чемпіонів. Серед них: Греція, Данія, Кіпр, Швейцарія, Туреччина, Бельгія та Нідерланди.

Кілька країн мали дещо більше представництво за кількістю учасників на стадії 1/8 Ліги Чемпіонів. Серед них: Португалія, РФ, Україна. Футбольні клуби цих країн були представлені на цій стадії більшості змагань упродовж зазначеного періоду.

Окремо слід виділити групу країн, які традиційно домінують щодо розвитку футболу і відповідно були представлені на усіх турнірах Ліги чемпіонів на стадії 1/8. Окрім того представлені вони були не одним, а кількома клубами. Серед цих країн Англія, Іспанія, Італія, Німеччина, Франція. Їхній склад відповідає попередньому етапові. Проте кількість команд для кожної з них закономірно зменшується на 1-2.

Узагальнюючи кількісні дані можна говорити, що загалом найбільшу кількість разів делегували команди для участі в Лізі чемпіонів на цій стадії такі країни як Англія та Іспанія (понад 25 разів). Дещо меншу кількість разів представлено Німеччину, Італію та Францію. Майже вдвічі менше зареєстровано участь представників Португалії. Інші країни не відзначаються високим представництвом на цій стадії. П'ять та меншу кількість разів до цього раунду доходило 5 представників (одночасно та розрізнено) футбольних клубів таких країн як Україна, РФ, Швейцарія, Туреччина, Греція, Данія, Кіпр, Шотландія, Бельгія та Нідерланди.

Виявлене вказує на домінування низки країн в європейському футболі. Решта можуть конкурентно представити лише окремі футбольні команди на певному часовому проміжку часу.

Загальна кількість команд на цій стадії змагань звичайно є меншою за попередню стадію змагань. Визначено, що чисельність упродовж усього аналізованого періоду залишається відносно сталою. В межах від 6 до 10 країн, що представлені різною кількістю футбольних колективів. Зміни загальної кількості країн, що приймають участь у змаганнях є хвилеподібними. Дещо менша кількість 8 та 7 країн у 2009–2011 та 2013–2015 роках та найменша – 6 країн в 2016-2017 роках.

Наступна стадія змагань (1/4) ще більше загострює конкуренцію між командами та відповідно зменшує кількість країн представлених у змаганнях Ліги чемпіонів (табл. 3).

Таблиця 3

Представлення країн в змаганнях Ліги Чемпіонів (2009–2018 рр) на стадії четверть фіналу

Країна, яку представляють команди	Сезон (кількість команд)									
	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	
Англія	2	3	1	–	2	–	1	1	2	
Іспанія	1	2	2	3	3	3	3	3	3	
Італія	1	1	1	1	–	1	–	1	2	
Німеччина	1	1	1	2	2	1	2	2	1	
РФ	1	–	–	–	–	–	–	–	–	
Франція	2	–	1	1	1	2	1	1	–	
Україна	–	1	–	–	–	–	–	–	–	
Кіпр	–	–	1	–	–	–	–	–	–	
Португалія	–	–	1	–	–	1	1	–	–	
Туреччина	–	–	–	1	–	–	–	–	–	

За отриманими результатами бачимо, що загалом на цій стадії впродовж визначеного періоду учасниками змагань були лише 10 країн. Усі вони мали різне представництво у різні роки проведення змагань. Цікаво, що на цій стадії змагань Ліги чемпіонів лише дві країни були незмінно представлені упродовж усього аналізованого періоду (2009–2018 роки). Це Іспанія та Німеччина. При цьому Іспанія майже на усіх турнірах була представлена трьома футбольними клубами. Водночас Німеччина здебільшого одним-двома. Ще ряд країн мали представництво у більшості змагань, подекуди і значною кількістю команд. Серед цих країн Англія, Італія, Франція. Дещо більша кількість країн була представлена поодинокими футбольними клубами. Це РФ, Україна, Кіпр, Португалія, Туреччина.

Виявлене дало підстави для визначення кількісного представництва різних країн на стадії 1/4 змагань Ліги чемпіонів. Закономірно, що найбільше представництво за кількістю команд мала Іспанія. Вона аж 23 рази упродовж 2009–2018 років була серед учасників стадії 1/4 цих змагань. Ряд країн мали наближено однакову кількість участей їхніх команд. Серед них Німеччина, Англія, Франція та Італія. Значно меншу кількість разів брали участь футбольні клуби Португалії, Кіпру, РФ, Туреччини та України. Це фактично поодинокі випадки.

Поступово кількість країн, футбольні клуби з яких змогли дістатися до стадії 1/4 змагань Ліги чемпіонів знизилася з 6-7 до 4. Традиційно це країни із сильними національними чемпіонатами.

Ще менш варіативною є ситуація для стадії 1/2 змагань (табл. 4).

Таблиця 4

Представлення країн в змаганнях Ліги Чемпіонів (2009–2018 рр) на стадії півфіналу

	Країна, яку представляють команди	Сезон (кількість команд)								
		09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18
	Англія	–	1	1	–	1	–	1	–	1
	Іспанія	1	2	2	2	2	2	2	2	1
	Італія	1	–	–	–	–	1	–	1	1
	Німеччина	1	1	1	2	1	1	1	–	1
	Франція	1	–	–	–	–	–	–	1	–

Усього п'ять країн спромоглися делегувати конкурентних представників. З цієї кількості тільки представники Іспанії були представлені на усіх змаганнях упродовж аналізованого періоду. На більшості змагань були також футбольні команди Німеччини. Меншою є участь команд з Англії, Італії та Франції.

Це забезпечило й певне лідерство Іспанії в представництві команд на етапі 1/2 змагань Ліги чемпіонів. Загалом аж 16 разів була представлена ця країна. Дещо нижчий показник у Німеччині (9 разів). Англія та Італія майже не відрізнялися за кількістю своїх учасників в Лізі чемпіонів, та 5 і 4 рази відповідно мали представників в півфіналах змагань. Та лише двічі за аналізований період у півфіналі були представлені футбольні клуби Франції.

За загальною кількісною динамікою можна спостерігати, що чисельність країн, футбольні клуби яких були представлені на цій стадії є відносно невеликою та має незначні резерви для зміни. По чотири країни (команди) було представлено в 2009-2010 та 2017-2018 роках. В інших випадках кількість країн становила 3 та лише в 2012-2013 сезоні – 2 країни представили свої футбольні клуби на цій стадії.

У фіналах змагань Ліги Чемпіонів за аналізований період приймали лише команди з чотирьох країн (табл. 5)

Таблиця 5

Представлення країн в фіналах змагань Ліги Чемпіонів (2009–2018 рр.)

	Країна, яку представляють команди	Сезон (кількість команд)								
		09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18
	Англія	–	1	1	–	–	–	–	–	1
	Іспанія	–	1	–	–	2	1	2	1	1
	Італія	1	–	–	–	–	1	–	1	–
	Німеччина	1	–	1	2	–	–	–	–	–

Найбільше фіналістів представив національний чемпіонат Іспанії – 8 учасників. Були змагання (2013-2014 та 2015-2016 рр.) де фінали були виключно іспанськими. Усі інші країни наближено однаково були представлені в фіналах Ліги Чемпіонів, по 3-4 рази.

Цікавою є динаміка кількості країн, команди яких беруть участь в тій чи іншій стадії змагань Ліги Чемпіонів УЄФА (рис. 5).

Після групового раунду загальна кількість країн зменшується майже удвічі (за період 2009-2018 рр).

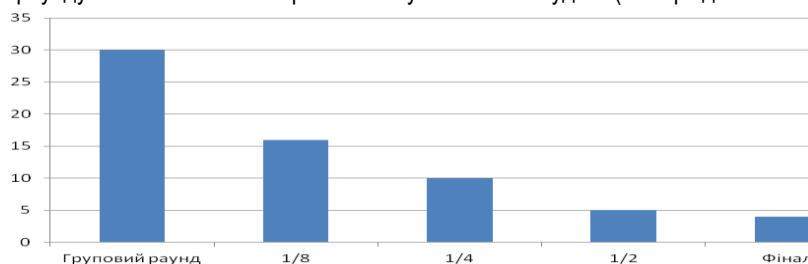

Рис. 5. Кількість країн, команди яких були представлені на змаганнях Ліги Чемпіонів (2009–2018 рр) на різних стадіях змагань.

У подальшому кількісні показники країн теж зменшуються, проте динаміка є не такою стрімкою. Так в 1/16 залучалися футбольні клуби уже 16, а в 1/8 – 10 країн. Майже відсутні відмінності між 1/2 та фіналом змагань. В аналізованому періоді до цієї стадії доходили команди лише з 5 та 4 країн відповідно.

Протягом останніх років сталися серйозні зміни як у суспільстві, так і у спорті, і у футболі зокрема. Це зумовлено іншим політико-економічним устроєм суспільного життя, в основі якого лежать нові форми власності. Ситуація, що склалася в європейських країнах, висунула на порядок денний коло питань: у чому полягає специфіка футболу як особливої форми життєдіяльності людей; які конкретно соціальні функції виконує футбол; наскільки це місце і соціальні функції відповідають гуманістичним ідеалам і цінностям тощо [1, 6]. Водночас, ця ситуація спонукає до розширення спортивно-футбольної

діяльності на рівні кожної країни. Ліга чемпіонів об'єднує це прагнення.

Проведене нами дослідження дозволило визначити ряд країн-фаворитів, які фактично щороку демонструють найвищий футбольний рівень на найпрестижніших змаганнях Ліги чемпіонів. Яскраво простежується, що впродовж фактично десятиліття провідні позиції тут утримує Іспанія, яка представлена найбільшою чисельністю команд на різних стадіях цих змагань і зокрема у фінальних матчах. Дещо відстають, від фаворитів і такі країни, як Англія, Італія та Німеччина.

Загалом в значній мірі Ліга чемпіонів – це можливість команд продемонструвати не лише рівень футбольних навиків, але й свою ринкову вартість, адже сучасні відносини у світі багато в чому будується на законах ринкової економіки [2, 7]. Це, закономірно сприяє розвитку здорової конкуренції і між країнами.

Висновки. Популярність футболу у світі стрімко зростає. Водночас розвиваються різноманітні змагання з цього виду спорту. Сьогодні найпрестижнішими вважаються змагання Ліги чемпіонів, які об'єднують найтитулованіші професійні футбольні клуби різних європейських країн на змагальній арені.

Ліга чемпіонів демонструє найвищі показники змагальної діяльності і футбольних навиків різних команд та, окрім того, розвиток футболу в конкретній країні загалом.

Високий рівень конкуренції в останнє десятиліття на футбольній арені все ж демонструє суттєву перевагу іспанських команд. Їхнє представництво на різних стадіях Ліги чемпіонів є наймасштабнішим. Не далеко розташовується і Англія, яка також забезпечила широке представництво своїх команд у цих змаганнях, проте говорячи про фінали варто все ж вказати на безкомпромісну перевагу Іспанії. Серед фаворитів слід також відзначити Німеччину та Італію.

Перспективи подальших досліджень передбачають визначення показників змагальної діяльності у футбольних матчах Ліги чемпіонів на різних стадіях проведення.

Література

1. Борисова О. В. Современный профессиональный спорт и пути его развития в Украине (на материале тенниса) : монография. – Киев : Центр учебной литературы, 2011. – 310 с.
2. Качуровский Д. О. Визначення поняття «спорт»: критичний аналіз існуючих підходів / Качуровский Д. О. // Теорія і практика фізичного виховання – 2010.
3. Кошеваров О. Л. Вплив професійних організованих змагань на підвищення конкурентоспроможності футбольних клубів Європи / О. Л. Кошеваров. // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – №18. – С. 77–82.
4. Литинская Е. А. Аксиология спорта высших достижений в современном обществе : дис. канд. филос. наук : 09.00.11 / Литинская Е. А. – Москва, 2013. – 157 с.
5. Николаенко В. В. Аналіз ігрової діяльності футболістів в провідних командах Європи / В. В. Николаенко, Б. А. Балан // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 9. – С. 64–68.
6. Van Lingen B. Coaching Soccer: The Official Coaching Book of the Dutch Soccer Association / B. Van Lingen. – Michigan : Reedswain Publishing, 1998. – 218 p.
7. Vargas F. S. Fundamental Movement Skills and Their Application to Sports Initiation : Document of the INEFC de Barcelona / F. S. Vargas. – Barcelona : The Instituto Nacional de Educación Física de Barcelona University of Barcelona, 2005. – 27 p.

References

1. Borisova O. V. Sovremennyj professional'nyj sport i puti ego razvitija v Ukraine (na materiale tennisa) : monografija. – Kiev : Centr uchebnoj literatury, 2011. – 310 s. [Russian].
2. Kachurovskij D. O. Vyznachennja ponjattja «sport»: krytychnyj analiz isnujučyh pidhodiv / Kachurovskij D. O. // Teorija i praktyka fizyčnogo vyhovannja – 2010. [Ukrainian].
3. Koshevarov O. L. Vplyv profesional'nyh organizovanyh zmaganj na pidvyshhennja konkurentospromozhnosti futbol'nyh klubiv Jevropy / O. L. Koshevarov. // Investycii: praktyka ta dosvid. – 2016. – №18. – S. 77–82. [Ukrainian].
4. Litinskaja E. A. Aksiologija sporta vysshih dostizhenij v sovremennom obshhestve : dis. kand. filos. nauk : 09.00.11 / Litinskaja E. A. – Moskva, 2013. – 157 s. [Russian].
5. Nikolajenko V. V. Analiz igrovoi dijal'nosti futbolistiv v providnyh komandah Jevropy / V. V. Nikolajenko, B. A. Balan // Pedagogika, psyhologija ta medyko-biologichni problemy fizyčnogo vyhovannja i sportu. – 2012. – № 9. – S. 64–68. [Ukrainian].
6. Van Lingen B. Coaching Soccer: The Official Coaching Book of the Dutch Soccer Association / B. Van Lingen. – Michigan : Reedswain Publishing, 1998. – 218 p. [English].
7. Vargas F. S. Fundamental Movement Skills and Their Application to Sports Initiation : Document of the INEFC de Barcelona / F. S. Vargas. – Barcelona : The Instituto Nacional de Educación Física de Barcelona University of Barcelona, 2005. – 27 p. [English].

Панчук Андрій, Панчук Ілона, Дутчак Володимир

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

У статті подаються актуальні проблеми підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту. Зазначено, що будь-яка наука знаходить відносну самостійність тільки з виходом на її дійсний вихідний пункт, на її реальну предметно-змістовну основу. Тільки з того моменту і починається її дійсно системний розвиток, завдяки якому вона передбачає прийдешні потреби та інтереси практики, знаходить і розробляє форми, засоби та технології предметної діяльності, виявляє найбільш раціональні шляхи, визначає їх перспективи.